

Het bestuur wenst u
allen fijne, vredige
kerstdagen en een
voorspoedig 2019...

december 2018 - Mededelingenblad 10 – jaargang 45
heemkundige kring 'De Oude Vrijheid' 🍁 Sint-Oedenrode

Uitnodiging voor:

zondag 16 december: heem-natuur

dinsdag 08 januari **2019**: heem

Vooruitblik voor:

dinsdag 15 januari **2019**: heem-natuur i.s.m.

IVN Rooi en Natuurwerkgroep Liempde

dinsdag 19 februari: heem

Winterwandeling met de heem-natuurgroep

Op **zondag 16 december** wandelt de heem-natuurgroep in en om landgoed Vossenholen in Gemonde. Het ligt ten zuidoosten van Gemonde. Er bevinden zich voornamelijk weilanden en populierenbosjes in het gebied. Er staan heel imposante, dikke oude knotwilgen, waarvan er zelfs een 'n omvang heeft van meer dan 5 meter op borsthoogte. Deze knotwilgen bieden veel schuilgelegenheid voor kleinere dieren zoals insectenlarven en kleine vogels. Omdat het winter is kan men het landschap goed overzien. Het is er erg rustig, dus veel dieren als ree, das, buizerd, goudvink hebben het er goed naar hun zin.

Hool betekent moeras, wat aangeeft dat het er laag is gelegen. Laarzen of stevig schoeisel is dus gewenst.

We starten om **09.00 uur** op de Markt in Sint-Oedenrode, vandaar we met alle aanwezigen carpoolend naar Gemonde afreizen. Iedereen is van harte welkom en deelname is gratis...

Lezing 'Vroedvrouwen, vlekjes en vondelingen'

Op **dinsdag 08 januari 2019** verzorgt dhr. Hans van den Broek een lezing over 'Vroedvrouwen, vlekjes en vondelingen'.

De Deurnese arts Hans van den Broek zal in zijn lezing de 'vrouwelijke' zaken uit de geneeskunde van de afgelopen eeuwen belichten. U krijgt veel niet eerder gehoorde wetenswaardigheden te horen over zwangerschap en bevalling en de zich vaak in het geniep afspelende zaken als abortus, prostitutie, kindermoord, vrouwenziektes, borstkanker, geslachtsziektes en het te vondeling leggen van ongewenste kinderen. Al eeuwenlang worden vrouwen bij bevallingen bijgestaan,

al eeuwenlang bestaan er geslachtsziekten en al eeuwenlang worden vrouwen ongewenst zwanger. Maar de ideeën over wat de beste zorg zou zijn en hoe zwangerschap en ziekten te voorkomen, zijn sinds de Middeleeuwen gelukkig wel totaal veranderd. Dat er eeuwenlang in onze hedendaagse ogen ongerijmde verklaringen werden gegeven voor sterfte in het kraambed en voor het overlijden van pasgeborenen en jonge kinderen had alles te maken met onwetendheid.

Was de moeder in het kraambed gestorven, dan zoogde een min soms wel drie kinderen met alle gevaren van onderlinge besmetting. Pas in 1880 werd kunstvoeding uitgevonden en rond 1920 ontstonden de eerste consultatiebureaus.

De kennis en de taken van de vroedvrouw (vroede vrouw = wijze vrouw) worden toegelicht en ook hoe zij door de jaren heen wijzer is geworden. Was zij aanvankelijk een vrouw die haar ervaring op een 'natuurlijke' manier opdeed en daarnaar handelde, door de eeuwen heen werd zij meer en meer een vakvrouw. Pas sinds begin vorige eeuw bestaat er een zelfstandige opleiding tot vroedvrouw/verloskundige.

Het belooft een boeiende lezing met de nodige hilarische anekdotes te worden. Hans bespreekt onderwerpen als de leeftijd waarop men trouwde en hoe men aan geboortebeperving deed of althans probeerde te doen. Hierbij krijgt u veel niet eerder gehoorde wetenswaardigheden over zwangerschap en bevalling te horen. En natuurlijk worden ook de kennis en de taken van de vroedvrouw belicht zoals het opsporen van vaders van onwettige kinderen. Daarnaast zullen de opvattingen over de hygiëne bij kinderen u misschien lichte rillingen bezorgen. Neemt u de zakdoekjes met 'odeklonje' maar mee. Want wat te denken van het gebruik tot pakweg 1925 om kinderen zo stevig in te bakeren dat ze amper nog konden bewegen. Ze werden er wel mooi rustig van en het zou ook helpen tegen Engelse ziekte. Het voorkwam echter niet de verregaande vervuiling die het met zich meebracht. Daarnaast zullen de omgang met aandoeningen als borstkanker, baarmoeder-aandoeningen en geslachtsziekten de revue passeren. Ruime aandacht is er tot slot voor de zich vaak in het geniep afspelende zaken als prostitutie, abortus, kindermoord en het te vondeling leggen van ongewenste kinderen. Hoewel dat verschijnsel getalsmatig in de grote steden vaker voorkwam, is het ook in onze toenmalige plattelandsregio wel degelijk aanwezig geweest. Zoals gebruikelijk zal het verhaal met de nodige illustraties en in duidelijke taal worden verlucht en verteld. Dankzij de hulp van Deurnese heemkundevrienden hebben we weer tal van wetenswaardigheden en aardigheden uit de archieven aangeboden gekregen; u zult vol verbazing en met rode oren huiswaarts keren!! Aanvang van de lezing **20.00 uur** in grand café De Gouden Leeuw aan de Markt.

Jaarprogramma 2019: heemkundige kring

dinsdag 08-01: lezing 'Vroedvrouwen, vlekjes en vondelingen'
door dhr. Hans van den Broek

dinsdag 19-02: lezing 'Het beleg van Den Bosch' door dhr.
Rob de Vrind

dinsdag 19-03: Algemene Ledenvergadering

dinsdag 16-04: lezing 'Het ontstaan van het hertogdom
Brabant 843-1288-1506: de toevallige uitkomst van een
wisselvallig proces' door dhr. prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld

dinsdag 17-09: bezoek aan en lezing over de Knoptoren door
mw. Gerdien van den Brand-Brekelmans

dinsdag 16-10: lezing 'Over 't kloosterleven in Sint-
Oedenrode en Veghel door dhr. Bernard Vissers

dinsdag 19-11: lezing 'Over bakkers en bakhuizen' door dhr.
Gijs van Aarle

Locatie: alle lezingen worden ook in 2019 gehouden in grand
café De Gouden Leeuw aan de Markt. Aanvang **20.00 uur**.

Wij berichten u dat is overleden ons heemlid

Cor van Esch

* 25 maart 1944

† 29 november 2018

Wij betuigen zijn rechtgenote Nicoline en kinderen
onze oprechte deelneming met zijn overlijden

Archeologiedagen bij de Schaapskooi

De Archeologiedagen op 13 en 14 oktober jl. bij de Schaapskooi in Schijndel waren een groot succes. De vier heemkundekringen van Meierijstad hadden een boordevol programma te bieden voor jong en oud. De 4000 bezoekers werden verrast door het uitgebreide programma. Zo waren er demonstraties van eeuwenoude beroepen zoals de imker, klompenmaker en mandenvlechter. Maar ook het leer bewerken, wol vilten, op perkament schilderen en het bewerken van oud vensterglas kwam aan bod. De jeugd kon leren met de metaaldetector te zoeken of in een grote zandbak 'schatten' op te graven.

Uiteraard was er ook veel belangstelling voor het speerwerpen, grotschilderingen of prehistorische sieraden maken. Deskundige archeologen gaven uitleg over alle aspecten van de archeologie en ook werden botten van prehistorische dieren zoals de mammoet getoond. Heel veel dank aan de organisatoren en vrijwilligers die hieraan hun medewerking hebben verleend.

Archeologiedagen bij de Schaapskooi

Onlangs hebben zich twee nieuwe leden aangemeld:

dhr. Paul Passier en dhr. Bart van de Wetering.

Welkom bij onze kring, heren!

Moe van het uitpakken van de Sinterklaas-surprises maar nog niet toe aan het optuigen van de kerstboom?

Neem dan eens een kijkje in de **Canon van Meierijstad**.

Zie op onze site, item Actualiteiten HEEM.

Zienswijze conceptplan herontwikkeling Eerschot HAVS Sint-Oedenrode

Gemeente Meierijstad maakte in juni melding van de plannen door ontwikkelaar Okko in samenwerking met de gemeente voor de realisatie van woningen aan/nabij de Eerschotsestraat te Sint-Oedenrode. Het gebied rondom de Knoptoren heeft de status van gemeentelijk beschermd stads-of dorpsgezicht.

Heemkundige kring 'De Oude vrijheid' is niet alleen door haar vestiging aan de Kerkdijk-Noord, maar ook vanuit haar doelstelling direct betrokkene en belanghebbende. Daarom heeft het bestuur gemeend te moeten reageren op dit voornemen en heeft haar zienswijze hierop in juli ingediend. In het kort komt haar conclusie op het volgende neer: voornamelijk door de relatief hoge bebouwing (7 meter) in relatie tot de huidige bebouwing van 5 meter, waarbij het appartementencomplex dat op de meest ongunstige plaats binnen het te bebouwen gebied is gepland, en met zijn hoogte van 16 meter het meest in het oog zal springen, waardoor het zicht op de Knoptoren significant wordt belemmerd c.q. aanzienlijk en onaanvaardbaar wordt verminderd, adviseert het bestuur van heemkundige kring 'De Oude Vrijheid' dit concept plan HAVS af te wijzen.

Museum van Brabantse Mutsen en Poffers: 'de bewoners van toen'

Het jaar 2018 is bijna voorbij. Dit betekent dat onze kleine tentoonstelling ten einde loopt. Mocht u nog niet in de gelegenheid zijn geweest om een kijkje te nemen, dan kan dit nog tot het einde van dit jaar tijdens de openingstijden van de VVV. Ook in Odendael is de vitrine nog tot dan te bezichtigen. Naar aanleiding van het onderzoek is een speciale editie van 'Heemschild' uitgebracht, hiervan zijn nog enkele exemplaren voor € 5,00 per stuk bij de VVV te koop.

De opbrengst is voor ons museum!!!

Bezoek aan de Tweede Kamer in Den Haag

Het is donderdag 22 november. Ruim voor het afgesproken tijdstip van 13.00 uur, zijn 22 heemleden aanwezig bij de Lange Poten 4 om een bezoek te brengen aan de Tweede Kamer. Na een strenge controle door de beveiliging, worden we welkom geheten door Ernst van Welij, medewerker van het CDA. Hij zal ons vandaag rondleiden door de gebouwen van de Tweede Kamer. Na het welkomstwoord van Ernst starten we in de passage, ontworpen door architect Pi de Bruin. Met deze passage wordt een aantal gebouwen op het Binnenhof met elkaar verbonden. In de passage wordt op dit moment een tentoonstelling gehouden over 100 jaar kiesrecht. Vervolgens brengen we een bezoek aan het gebouw, waarin voorheen het ministerie van Justitie was gehuisvest. Thans zijn er diverse fracties gevestigd, waaronder op de eerste verdieping, de fractie van het CDA. We gaan via een goed beveiligde ingang met de lift of via de trap naar de kamers van het CDA. René Peters, oud-wethouder van Oss en kleinzoon van Piet Goudsmits, een voormalig Rooise onderwijzer, ontvangt ons. Onder het genot van een kop koffie in de prachtige fractiekamer vertelt hij wat het werk als kamerlid zoal inhoudt: veel vergaderen, werkbezoeken, stukken inlezen etc. Het is een hectisch bestaan. Na zijn verhaal gaan we verder en brengen een bezoek aan de **Handelingskamer**. Dit is een ruimte in het gebouw van de Tweede Kamer welke dienst doet als bibliotheek en waar alle [Handelingen van de Eerste en Tweede Kamer](#) zich bevinden. Daarna wonen wij korte tijd in de plenaire vergaderzaal, de reactie van minister S. Dekker op vragen van Kamerleden op de behandlingsbegroting van het ministerie van Justitie bij. Wanneer we tijdens de rondleiding bij de bekende trappen zijn, het punt waar de journalisten en de Kamerleden elkaar ontmoeten, komen we kamerlid Martijn van Helvert tegen. Deze vraagt ons voor een 'optreden' in zijn vlog. Dat doen we natuurlijk met plezier. Het resultaat is te zien op YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=Uto8YS7s8tk>. Na dit bezoek wandelen we naar de uitgang en genieten ondertussen van de prachtige gebouwen, waar oud en nieuw, heden en verleden door architect Pi de Bruin op een fantastische manier met elkaar

zijn verbonden. En zo is het een prachtige dag geworden, waar zowel de politici als de heemkundigen onder ons van hebben genoten.

Privacywetgeving 2018

Persoonlijke gegevens inzien, aanpassen of verwijderen? Uw verzoek tot inzage, correctie of verwijdering van deze gegevens kunt u sturen naar secretariaat@oudevrijheid.nl of naar postadres Kerkdijk-Noord 4, 5491 AR Sint-Oedenrode. Uiteraard kunt u uw verzoek ook via onze website www.oudevrijheid.nl online indienen, zie daarvoor het formulier bij item CONTACT